

Львівський державний університет внутрішніх справ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Збірник тез
Міжнародної
науково-практичної конференції

6 листопада 2020 року

Львів

УДК 343.43
Т33

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 4 листопада 2020 року № 4)

Упорядники:

О. В. Авраменко, кандидат юридичних наук, доцент;

С. С. Гнатюк, кандидат юридичних наук, доцент;

І. І. Сидорук, кандидат юридичних наук

Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (6 листопада 2020 року) / упор. О. В. Авраменко, С. С. Гнатюк, І. І. Сидорук. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 396 с.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах», яка відбулася 6 листопада 2020 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.

УДК 343.43

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2020

О. М. Дуфенюк,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу
та криміналістики факультету № 1 ПФПНП
*(Львівський державний університет
внутрішніх справ),*

О. М. Терешко,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів,
грошового обігу та кредиту
економічного факультету
*(Львівський національний університет
імені Івана Франка)*

«ІНФОРМАЦІЙНА РОЗВІДКА» ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ СТАДІЇ ГОТУВАННЯ РЕЙДЕРСТВА

Останніми роками в Україні спостерігається сумна тенденція зростання активності рейдерів. І попри наявність у кримінальному законодавстві відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємств, установ, організацій, судова практика, зокрема кількість ухвалених обвинувальних вироків, засвідчує відносно невисоку ефективність розслідувань та вади правового механізму реагування правоохоронної та судової систем.

Водночас фахівці слушно відзначають, що рейдерство становить реальну небезпеку для розвитку корпоративного сектору української економіки, збереження його конкурентних позицій на внутрішньому та світовому ринках [1, с. 15].

Одним із шляхів оптимізації протидії цьому виду кримінальних правопорушень є ретельний аналіз криміналістичної характеристики рейдерства, зокрема етапу готування, адже проактивне реагування (відповідь до рейдерської атаки) на відміну від реактивного реагування (відповідь після рейдерської атаки) має більше шансів на успіх у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів господарської діяльності. У протидії рейдер-

ству найбільш дієвими вважаються саме превентивні заходи захисту [2, с. 85].

«Хто володіє інформацією – той володіє світом». Відома цитата, авторство якої приписують то відомому британському банкіру і фінансисту Н. Ротшильду, то британському прем'єр-міністру У. Черчиллю, володіє універсальним змістом і влучно відображає сучасну ситуацію, у тому числі у сфері корпоративних війн. Більшість фахівців погоджуються, що збір інформації про підприємство-ціль є одним із ключових етапів підготовки до реалізації протиправного умислу і водночас сигналом для суб'єкта господарювання щодо підвищення ризику рейдерської атаки [3, с. 84].

Недосконалість систем захисту інформації є одним із чинників, які сприяють рейдерству в Україні [4, с. 75]. Відтак у пропонованому дослідженні зосередимо увагу саме на цьому аспекті криміналістичної характеристики злочину.

Інформаційна розвідка передбачає ретельний збір та аналіз інформації про підприємство-ціль, оскільки саме від цієї інформації залежатиме подальший план дій рейдерів. Її може проводити як і рейдер-замовник протиправного захоплення майна підприємства, установи, організації, такі і безпосередньо рейдери-виконавці (окремі рейдери, рейдерській спеціалізовані фірми). Замовник може бути зацікавлений в отриманні контролю над активами підприємства-цілі у зв'язку з бажанням усунути конкурента в умовах ринкових відносин шляхом подальшого доведення до банкрутства даного підприємства, отримати ексклюзивний доступ до ресурсів (земель, корисних копалин тощо), продовжити господарську діяльність чи просто перепродати майно і отримати прибуток. Рейдери-виконавці зацікавлені в отриманні вигоди за реалізацію замовлення, що за окремими підрахунками може сягати від 100 тис. до мільйона доларів [5, с. 398].

Інформаційна розвідка проводиться за наступними напрямками:

- 1) інформація про рівень юридичної безпеки підприємства;

2) інформації про рівень корпоративної безпеки підприємства;

3) інформації про рівень фізичної безпеки підприємства;

4) інформації про конфлікти.

Ці інформаційні комплекси охоплюють відомості, відображені у таблиці.

Таблиця

**Напрями та зміст інформації про підприємство-ціль,
що використовується при підготовці рейдерства**

Інформаційний напрямок	Зміст інформації
1	2
Інформація про рівень юридичної безпеки підприємства	<ul style="list-style-type: none">– про стан та місце зберігання оригіналів установчих документів, статутів, договорів, відомості про наявність копій, порядок видачі та зберігання довірностей;– про осіб, які мають доступ до документів, печаток, клієнт-банку, рахунків, факсиміле керівника підприємства;– про коло осіб, уповноважених на проведення реєстраційних дій від імені підприємства;– про оформлене право власності на нерухоме майно та інші активи та наявність юридичних підстав для його оспорування, а також відповідно до статуту порядок відчуження та обтяження майна, розпорядження грошовими коштами;– про оформлене право оренди або приватизації земель та наявність юридичних підстав для його оспорування;– про оформлення трудових відносин, особливо щодо фактів звільнення осіб, оплату праці в конвертах тощо;– про допущені порушення норм законодавства при провадженні господарської діяльності (наприклад, сплата орендної плати за користування землею по незареєстрованих договорах або договорах, дія яких вже скінчилася; порушення у сфері сплати податків);– про існуючі обмеження стосовно розпорядження майном та грошовими коштами.

Продовження таблиці

1	2
<p>Інформація про рівень корпоративної безпеки підприємства</p>	<ul style="list-style-type: none"> – про наявні активи підприємства (будівлі, цехи, склади, обладнання, транспорт, інша спеціальна техніка, землі, кошти, акції, інші цінні папери) та їх локалізацію; – про ринкову вартість основних фондів підприємства, прибутковості, перспективи залучення фінансових інвестицій; – про структуру підприємства та порядок ухвалення управлінських рішень, частку кожного з співвласників; – про міноритарних акціонерів; – про позицію керівника та можливості його усунення від виконання обов'язків; – про факти неефективного управління активами, взаємини топ-менеджменту, неформальні зв'язки; – про кредитну історію, інше боргове навантаження підприємства; – про компромат на власника, співвласника, інших осіб, від рішень яких залежить успіх рейдерської атаки; – про можливість підкупу працівників з метою здобуття інсайдерської інформації.
<p>Інформація про рівень фізичної безпеки підприємства</p>	<ul style="list-style-type: none"> – про режим роботи та місце знаходження активів, які в зоні зацікавлення замовника – про наявність пропускового режиму на підприємстві; – про систему організації внутрішньої служби безпеки на підприємстві, режим роботи фахівців цієї служби (керівника, старших зміни по об'єкту тощо); – про наявність сигнальної кнопки пульта спеціалізованої охорони, інших сигнальних засобів захисту від несанкціонованого входу до приміщень, територій, складів; – про наявність фізичної охорони будівель, споруд, територій, інших об'єктів, ступінь їхньої підготовленості та стан забезпечення спеціальними засобами, травматичною зброєю тощо; – про організацію охорони великих площ сільськогосподарських земель, інших територій; – про можливість організації інформаційних атак.

<i>Продовження таблиці</i>	
1	2
Інформація про конфлікти	<ul style="list-style-type: none"> – про конфлікти із представниками влади, аналіз історії накладення грошових стягнень, штрафів; – про корпоративні конфлікти серед співвласників, акціонерів, власників паїв, контрагентів, працівників підприємства, орендарів, колишніх партнерів; – про судові спори, в які втягнуто підприємство.

Джерелами інформації при підготовці рейдерства можуть бути:

- а) відкриті офіційні державні реєстри, бази даних тощо;
- б) державні установи;
- в) пайовики, клієнти, партнери, акціонери, контрагенти;
- г) топ-менеджери підприємства-цілі, співробітники, у тому числі раніше звільнені;
- д) самі власники (керівники-управлінці), які не дбають про безпеку свого підприємства.

Залежно від отриманої інформації рейдерами плануються варіанти подальших дій. Так, виявлені недоліки у юридичній документації дозволяють застосувати схеми, пов'язані із викраденням документів, печаток та штампів, підробки таких документів, внесення даних до державних реєстрів на підставі підроблених документів, оспорювання юридичної сили окремих документів (наприклад, договорів оренди земель, результатів приватизації), використання підроблених довіреностей, рішень судів тощо. Як свідчать результати досліджень, працівники фінансового та правового відділів роботи суб'єктів господарювання «повинні бути надпедантами у доброму значенні цього слова», оскільки якісне юридичне забезпечення «може бути чи не єдиною (крім правди) перевагою над «рейдерами» [6, с. 130].

Виявлені слабкі сторони у корпоративній безпеці дозволяють рейдерам застосувати схеми скуповування акцій та фіктивне прийняття колегіальних рішень (наприклад, зборів

акціонерів), усунення керівника підприємства-цілі від управлінської діяльності, штучне створення «каскаду» проблем у формі надуманих судових позовів, кримінальних проваджень тощо, дескредитація керівництва у ЗМІ та соціальних мережах, натомість формування позитивної думки про рейдерів (замовників).

Інформація про рівень фізичної безпеки підприємства дозволяє рейдерам спланувати фізичну атаку та захоплення будівель, споруд, землі, іншого майна та цінних активів підприємства-цілі, обмежити доступ законного власника (керівника) до робочого місця, сейфів, місць зберігання установчих документів тощо. Інформація про конфлікти дозволяє рейдерам вибрати найбільш влучний момент для реалізації протиправного задуму, отримати більше інсайдерської інформації, використати конфлікти на свою користь у зв'язку з відсутністю в такому випадку штучно створювати додаткові відволікаючі проблеми для власника (керівника) підприємства-цілі.

У більшості випадків про факт рейдерства стає відомо надто пізно. Втім знання про ці чотири напрямки інформаційної розвідки рейдерів повинно слугувати для законних власників бізнесу основою формування безпекової політики. У їх розпорядженні є вагомий інструмент внутрішнього аудиту, що дозволяє визначити стан захищеності суб'єкта господарювання від рейдерських атак, оцінити ризики та вжити системні заходи протидії [7, с. 17]. В такий спосіб знання про потенційну можливість проведення інформаційної розвідки може допомогти законному власнику (керівнику) підприємства посилити безпеку підприємства, подбати про захист прав та інтересів ще на етапі готування злочину і в подальшому ефективно відвернути негативні наслідки.

1. Гбур З. В. Сутність рейдерства та його вплив на формування економічної безпеки держави. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. 2017. Вип. 2. С. 13–22. DOI: 10.5281/zenodo.1038956.

2. Юрченко О. М. Рейдерство в Україні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. № 2. С. 80–87.

3. Ніпаліді О. Ю. Рейдерство як реальна загроза безпеці власника бізнесу в Україні. *Правова держава*. 2019. № 34. С. 83–88.
4. Копитко М. Проблема рейдерства в Україні. *Вісник Черкаського університету*. 2017. № 1. С. 73–77.
5. Молодецький С. С. Сутність рейдерства та шляхи боротьби з ним. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 397–401.
6. Туркот О. А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2018. 200 с.
7. Антирейдерство. Захист агробізнесу. К.: Видавничий дім «КІЙ», 2017. 176 с.

ЗМІСТ

Благута Р. І. ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
Авраменко О. В. Кримінально-правове значення знарядь та засобів при опосередкованому вчиненні кримінального правопорушення.....	7
Агакерімов Р. А. До проблеми доцільності формулювання висновку експерта в ймовірній формі.....	14
Акімов М. О. Проблеми тлумачення статті 3 Статуту Інтерполу у контексті міжнародного співробітництва з протидії воєнним злочинам.....	18
Амеліна А. С. Протидія злочинності на агропромислових підприємствах.....	23
Бабій А. Ю. Екстремізм і екстремістська діяльність: проблема співвідношення.....	27
Банах С. М. Стрільцька підготовка правоохоронців.....	32
Бесага І. В., Йосифович Д. І. Нормативно-правове забезпечення та практика Верховного Суду з питань атестації працівників Національної поліції України.....	35
Бова А. А. Геопросторовий аналіз злочинності в Україні.....	39

Братковський В. М., Робак І. А.	
Вплив правоохоронної діяльності на реалізацію прав громадян.....	44
Васюк С. В.	
Про стан оперативного реагування на повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події підрозділами Національної поліції на прикладі Львівської області.....	49
Висоцький В. М., Хатнюк Ю. А.	
До питання про застосування обмежувального припису стосовно кривдника судом.....	54
Герман О. В.	
Зміст поняття «протидія порушенням бюджетного законодавства».....	58
Гловюк І. В.	
Питання удосконалення КПК України у контексті законопроектних пропозицій.....	63
Голодняк М. В.	
Щодо участі захисника в процесі розслідування злочинів, пов'язаних із використанням електронно- обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електров'язку.....	68
Гончаренко А. М.	
Реформування правоохоронної системи України: шляхи, ризики та перспективи.....	71
Горпинюк О. П., Лепісевич П. М.	
Деякі проблемні питання вдосконалення кримінального процесуального законодавства щодо підвищення ефективності боротьби з кіберзлочинністю або протидії кібератакам.....	76

Гурковська К. А., Костовська К. М.	
Місце Конституції України у системі джерел адміністративного права.....	80
Гуцуляк О. А.	
Поняття превентивної функції Національної поліції України у світлі забезпечення безпеки територіальних громад.....	84
Гуцуляк Ю. В.	
Історичне становлення інституту дізнання в українському кримінальному процесуальному законодавстві.....	89
Дідик Н. І., Лементарчук О. А.	
Відповідальність за правопорушення у сфері дорожнього руху.....	94
Долинська М. С.	
Нотаріус як суб'єкт відповідальності за порушення норм Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».....	98
Дуфенюк О. М., Терешко О. М.	
«Інформаційна розвідка» як основний елемент стадії готування рейдерства.....	103
Землянський І. Ю.	
Реформування правоохоронної системи: шляхи, ризики та перспективи.....	110
Іваницький С. О.	
Особливості призначення трасологічної експертизи за слідами низу взуття.....	118
Ільків Н. В.	
Протидія земельному рейдерству у діяльності правоохоронних органів.....	120
Іщенко Т. В.	
Проблемні питання початку досудового розслідування домашнього насильства.....	125

Йосипів Ю. Р., Шевців М. Б.	
Аналіз сучасного тероризму.....	129
Калганова О. А., Дерій О. В.	
Щодо підвищення ефективності діяльності Державної фіскальної служби України у сфері протидії злочинності.....	133
Калганова О. А., Богайчук В. О.	
Реформування Податкової міліції: перспективи та європейський досвід.....	137
Каркоцький І. О.	
Роль процесуальної форми проведення експертизи в забезпеченні реалізації принципу об'єктивності та повноти дослідження в судово-експертній діяльності.....	142
Кирпичова К. В., Костенко І. О.	
Контамінація як негативний фактор, який впливає на ефективність діяльності правоохоронних органів в сфері протидії злочинності.....	146
Коваленко Н. М	
Теоретичні та методологічні проблеми криміналістичної експертизи документів, виготовлених з використанням засобів поліграфії та оргтехніки.....	150
Ковальчук В. П.	
Деякі аспекти взаємодії правоохоронних органів у сфері протидії кіберзлочинам.....	155
Ковальчук О. В.	
Шахрайства за допомогою соціальної інженерії: окремі аспекти.....	160
Когут Я. М.	
Вимоги до комунікативної компетентності поліцейських під час роботи з дітьми.....	164
Кожевников В. О.	
Місце антимонопольного комітету України в секторі безпеки та оборони.....	169

Комісарчук Ю. А.	
Особисте зобов'язання: деякі проблемні питання застосування.....	174
Коробка О. М.	
Значення судово-технічної експертизи документів в кримінальному провадженні.....	177
Король А. В.	
Використання спеціальних знань у сфері протидії злочинам, що негативно впливають на суспільну мораль.....	180
Кройтор О. М.	
Адміністративно-правове регулювання діяльності патрульної поліції як суб'єкта профілактики правопорушень.....	184
Крушельницька К. О.	
Проблемні питання застосування підрозділами Національної поліції України спеціальних засобів як поліцейських заходів примусу.....	189
Кубальський В. Н.	
Екстремістські, терористичні та сепаратистські злочини: проблеми співвідношення.....	193
Кунтій А. І., Хитра А. Я.	
Організаційні моменти початку дізнання.....	198
Куралех О. А.	
Використання квадрокоптерів при огляді місця події, як перспектива розвитку судової експертизи та криміналістики.....	201
Курляк М. Д.	
Протидія злочинам, що вчиняються особами, здатними скоїти особливо тяжкий злочин.....	206
Кучерук Г. Л.	
Питання реформування правоохоронних органів у сфері розслідування злочинів, пов'язаних із легалізацією злочинних доходів.....	213

Ландіна А. В.	
Злочинність осіб із психічними аномаліями: проблеми теорії та практики.....	218
Литвицький О. П., Литвицька О. І.	
Специфіка вилучення даних із стаціонарних Відеореєстраторів.....	223
Лісниченко Л. В.	
Про деякі проекти удосконалення роботи органів та підрозділів Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки та протидії злочинності.....	226
Мазепа С. О.	
Проблеми ефективності встановлення та посилення відповідальності за порушення карантину.....	232
Майстренко М. М.	
Пояснення осіб як засіб реалізації інституту захисту.....	238
Мелех Л. В.	
Особливості злочинів у сфері земельних правовідносин.....	242
Міщенко Д. О.	
Проблемні питання нормативного забезпечення функціонування трасологічного обліку.....	247
Мовчан А. В.	
Окремі питання підготовки слідчих та дізнавачів для органів Національної поліції України.....	251
Мороз О. Б., Гнатюк С. С.	
Проблеми вдосконалення адміністративного законодавства України.....	257
Москаленко Г. С.	
Основні проблемні питання, які виникають під час призначення судової товарознавчої експертизи.....	262
Назар Ю. С.	
Відповідальність за бюджетні правопорушення за законодавством Польщі та Словаччини.....	267

Онiщенко В. П.	
Судова економічна експертиза при розслідуванні злочинів у сфері кредитування.....	271
Павлишин П. О.	
Злочин, передбачений ст. 109 КК України: проблеми вдосконалення законодавства.....	276
Пелешак О. Р.	
Окремі аспекти протидії злочинам, які здійснюються на об'єктах критичної інформаційної структури.....	281
Піскунова А. О.	
Проблематика кадрового забезпечення органів внутрішніх справ України та зарубіжний досвід.....	284
Політова А. С.	
Кримінальне правопорушення, злочин, кримінальний проступок: чи дієвий механізм запровадження.....	288
Пономаренко В. І.	
Особливості ідентифікації предметів одягу при проведенні судової товарознавчої експертизи.....	293
Проць І. М., Ямкова Т. І.	
Контрабанда диких тварин в Україні: проблемні аспекти.....	300
Пряхіна Н. О., Жидецький Ю. Ц.	
Зміцнення стресостійкості працівників правоохоронних органів.....	305
Синенький В. М.	
Актуальні передумови навчанню здобувачів вищої освіти тактико-спеціальної підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання системи МВС України.....	310
Смирнов В. А.	
Щодо кола належних учасників кримінального провадження, уповноважених на збирання доказів.....	314

Сорока С. О., Марко С. І.	
Наркоманія: проблеми протидії.....	320
Старостенко О. В.	
Про суб'єктивні ознаки злочинів, що вчиняються службовими особами у сфері кредитування.....	324
Туз Н. Д., Шевців М. Б.	
Техніки затримання окремих осіб під час проведення операції із застосуванням сил поліції згідно скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів.....	328
Туз Н. Д., Лотоцька Д. Р.	
Тактика проведення опитування неповнолітніх осіб, як превентивного поліцейського заходу.....	332
Туз Н. Д., Юроца Р. О.	
Особливості застосування поліцейського підключення як превентивного поліцейського заходу.....	336
Тучапець І. Б.	
Особливості діяльності міліції Української РСР у 1951–1955.....	340
Федчак І. А.	
Базові положення розвідувальної (кримінальної) аналітики.....	346
Хитра О. Л., Чистоклетов Л. Г.	
Роль та місце Національної поліції України у вирішенні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці.....	350
Христян В. В.	
Деякі аспекти вітчизняної дактилоскопії: проблема ідентифікації особи.....	355
Цмоць У. О., Гнатюк С. С.	
Ризики етнічно-вибіркового підходу діяльності правоохоронних органів (на прикладі США).....	359

Шульженко О. П.	
Основні проблемні питання, які виникають під час проведення судової товарознавчої експертизи щодо визначення вартості товарів на ретроспективну дату.....	363
Рейман Кшиштоф, Щипта-Клак Барбара, Франчук В. В.	
Кримінально-правовий аналіз поняття корупції за законодавством України та Республіки Польща.....	368
Кавецький Анджей, Генрік Федевич	
Масштаби та наслідки дорожніх аварій, спричинених у стані сп'яніння учасниками дорожнього руху в Прикарпатті.....	372
Łabuz Paweł	
THE ORGANIZED CRIME AS THE SECURITY THREAT CROSSBORD.....	382

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ
У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Збірник тез
Міжнародної
науково-практичної конференції

6 листопада 2020 року

Опубліковано в авторській редакції

Макетування *Н. М. Лесь*

Підписано до друку 05.11.2020 р.
Формат 60 × 84/16. Папір офсетний. Умовн. друк арк. 23,02.
Тираж 100 прим. Зам. № 81-20.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.